Židom kapitoly 8 až 10

A každý kňaz stojí svätoslúžiac deň ako deň a často donáša tie isté obeti,

ktoré nemôžu nikdy sňať hriechy.

Ale on (Kristus) donesúc jednu bitnú obeť za hriechy

navždy sa posadil po pravici Božej…

Lebo jednou obeťou zdokonalil navždy tých, ktorí sa posväcujú.

Židom 10:11-14

Úvod

Keď prišiel Kristus, spolu s ním prišlo naplnenie Božieho plánu spásy a prišla plnosť spasenia a života. Všetko, čo bolo v ére Starej zmluvy (zmluvy zákona skutkov) dočasné a muselo sa opakovať, bolo nahradené jedným dostatočným dokončeným dielom spásy v Kristovi. Zmluva zákona (mojžišovská zmluva skutkov) bola nahradená Novou zmluvou. Opakujúce sa bitné obete zvierat boli nahradené jednou neopakujúcou sa dostatočnou obeťou tela Ježiša Krista. Kňazi braní z ľudí boli nahradení Veľkňazom Kristom. Veľkňaz vchádzajúci rok čo rok s cudzou krvou do svätyne svätých učinenej rukou bol nahradený Veľkňazom, ktorý vošiel do pravej svätyne s vlastnou krvou a ukázal sa v nebi pred Božou tvárou (Židom 9:23-24). Chrám bol nahradený duchovným chrámom (Efezským 2:21-22; Židom 9:11; telom Ježiša Krista – Cirkvou) a chrámová služba službou Cirkvi.

História a či súčasnosť?

Nosnou témou Listu Židom je vysvetliť, že s príchodom Krista prišla plnosť a dokonanie diela spásy, a preto nie je možné vrátiť sa k starozákonným bohoslužobným obradom či zotrvávať v bohoslužobných obradoch, ktoré boli len dočasné, ktoré boli len tieňom nebeských skutočných duchovných skutočností a predobrazom plnosti prichádzajúcej s Kristom a v Kristovi. Hlavným posolstvom Listu Židom je, že zachovávať popri viere v Krista aj tieto dočasné opakujúce sa bohoslužobné úkony znamená zaprieť Krista a minúť sa večného spasenia. Mohli by sme sa domnievať, že odkaz Listu Židom je historický alebo sa týka len Židov ako špecifického národa, pretože sa týka chrámu a služby zákona, ktoré dostali len Židia. Opak je však pravdou. List Židom je dnes aktuálnejší, ako bol v čase, keď ešte existoval chrám v Jeruzaleme. A týka sa oveľa väčšej skupiny ľudí, než bola tá, ktorej je list adresovaný v čase, keď bol napísaný. Dnes sa List Židom týka najmä miliónov ľudí po celom svete, ktorí sa považujú za súčasť takzvanej „všeobecnej cirkvi“ a osvojili si v súčasnosti najrozšírenejšie chápanie kresťanstva, náboženstvo, v ktorom sú k spáse nevyhnutné popri viere aj skutky, v ktorom sa spása neprijíma skrze vieru samu, ale je vysluhovaná kňazmi branými z ľudí skrze sviatosti; v ktorom

nie je jeden Prostredník medzi Bohom a ľuďmi, ale sú nevyhnutní aj ďalší medzi-prostredníci sprostredkujúci spásu; v ktorom nestačí jedna donesená obeť Ježiša Krista, ale ku spáse je nevyhnutná aj opakujúca sa nekrvavá obeť. Toto náboženstvo sa vrátilo k všetkému tomu, i keď v novom šate, proti čomu vystupuje Božie slovo v Liste Židom. Vrátilo sa k vysluhovaniu spásy ľuďom kňazmi branými z ľudí skrze obrady (sviatosti). Vrátilo sa k opakovaniu obete. Vrátilo sa k chrámu, oltáru, kadeniu… Tým zaprelo Kristovu moc a vyprázdnilo kríž. Rozoberme si to položku po položke, ako pred tým varuje a vystríha List Židom v kapitolách 8 až 10.

Veľkňaz

Kristus je Veľkňaz, ktorý sa ukázal v nebesiach a sedí po pravici Božieho trónu: „Ale hlavné pri tom, o čom je slovo, je to, že máme takého veľkňaza, ktorý sa posadil po pravici trónu Veličenstva v nebesiach, svätoslužobník svätyne a pravého stánu, ktorý postavil Pán a nie človek“ (Židom 8:1). To nemohlo platiť o žiadnom veľkňazovi ustanovovanom z ľudí, ktorý sám bol hriešnik a musel donášať obeť aj sám za seba (Židom 9:7). Kristus je taký Veľkňaz, ktorý nepotrebuje mať na zemi svojho zástupcu. Ak nejaké náboženstvo tvrdí, že pre spásu je nevyhnutný aj veľkňaz tu na zemi, ktorý je zástupcom (námestníkom) Krista, potom takéto náboženstvo zapiera Krista ako pravého Veľkňaza a míňa sa spásy. Ak nejaké náboženstvo učí, že pre spásu je potrebný chrám, ktorý postavil človek, a chrámová služba spojená s takýmto chrámom, tak zapiera Krista, pretože Kristus je svätoslužobník pravej svätyne a pravého chrámu (stánu), ktorý postavil Hospodin a nie človek (Židom 8:1).

Kňazi

Kňazi braní z ľudí slúžili v ére Starej zmluvy, slúžili „obrazu a tôni nebeských vecí“ (Židom 8:5). Kristus ako Veľkňaz má od nich odlišnú službu, pretože je prostredníkom odlišnej zmluvy – Novej zmluvy (pozri súbežný článok v tomto čísle s názvom „Nová zmluva, str.“): „Ale teraz došiel Ježiš natoľko znamenitejšej svätoslužby, nakoľko je aj lepšej zmluvy prostredníkom…“

(Židom 8:6). Kňazi éry zákona boli prostredníkmi mojžišovskej zmluvy, čiže zmluvy zákona, postavenej na dokonalom skutkovom naplnení zákona. Kristus je prostredníkom Novej zmluvy postavenej na milosti a na odpustení hriechov z viery bez skutkov zákona. Ak nejaké náboženstvo k spáse nevyhnutne vyžaduje „prostrednícku službu“, sprostredkovanú kňazmi branými z ľudí, potom takéto náboženstvo vracia cestu spásy k spáse zo skutkov zákona, vracia človeka pod mojžišovskú zmluvu zákona. A vieme z Božieho slova, aký je výsledok toho, keď je človek pod zákonom. Zákon nemôže človeka spasiť, dokáže ho len usvedčiť a obviniť: „A vieme, že všetko, čo hovorí zákon, vraví tým, ktorí sú pod zákonom, aby boli zapchaté každé ústa, a celý svet aby bol vinný Bohu“ (Rímskym 3:19). Človek pod zmluvou zákona sa nedokáže stať spravodlivým zo zákona: „No, že zákonom nebol a nebude nikto ospravedlnený u Boha, je zrejmé, pretože spravodlivý bude žiť z viery“ (Galatským 3:11).

Kristus obetoval sám seba práve preto, aby sme neboli pod zmluvou zákona skutkov: „Kristus nás vykúpil spod zlorečenstva zákona tým, že sám sa stal za nás zlorečenstvom, lebo je napísané: Zlorečený každý, kto visí na dreve“ (Galatským 3:13). Ak niekto prijíma to, že spásu mu môžu vyslúžiť kňazi braní z ľudí, tak sa dobrovoľne stavia pod zmluvu zákona a zapiera Krista a spásu z viery samotnej. S Kristovým príchodom prišla plnosť času: „Ale keď prišla plnosť času, poslal Boh svojho Syna, pošlého zo ženy, podrobeného pod zákon, aby tých, ktorí boli daní pod zákon, vykúpil, aby sme vzali nám určené synovstvo“ (Galatským 4:4-5). Kristus nás vykúpil, aby sme neboli viac pod zákonom skutkov, pretože zákon je litera, ktorá zabíja (2. Korintským 3:6). Ak sa niekto dobrovoľne stavia pod zákon tým, že sa stavia pod spásu-vysluhujúcu službu kňazov braných z ľudí, potom sa míňa vykúpenia v Kristovi, nie je vykúpený: „Odlúčení ste od Krista, ktorí sa ospravedlňujete zákonom, vypadli ste z milosti“ (Galatským 5:4). Ak zákon nemôže dať život, čo znamená, že nemôže oživiť (duchovne mŕtveho človeka) a dať večný život (Galatským 3:21), potom ani služba vysluhovaná kňazmi branými z ľudí nemôže sprostredkovať spásu, nemôže oživiť neznovuzrodeného človeka (mŕtveho vo svojich hriechoch a prestúpeniach) a dať mu večný život.

Svätyňa svätých

Svätostánok a neskôr chrám mal svätyňu a svätyňu svätých: „… ten sa nazýva svätyňa. A za druhou oponou bol stánok, zvaný svätyňa svätých“ (Židom 9:2-3); „… do prvého stánku vchádzajú každého času kňazi, konajúci svätoslužby, ale do tohto druhého raz za rok sám jediný najvyšší kňaz“ (Židom 9:6-7). Do svätyne svätých vchádzal raz za rok a rok čo rok najvyšší kňaz a nikto iný. Týmto bohoslužobným úkonom donášal krvavú obeť za nevedomostné hriechy ľudu (Židom 9:7). Musel však zároveň a najprv doniesť obeť aj sám za seba, pretože bol braný z ľudí, a tým ukazoval, že sám bol hriešny: „... ale do tohto druhého raz za rok sám jediný najvyšší kňaz, nie bez krvi, ktorú ta nesie v obeť za seba a za nevedomostné hriechy ľudu“ (Židom 9:7). Túto obeť bolo potrebné kvôli spáse ľudu donášať opakovane, rok čo rok. Akú spásu prinášala ľudu táto obeť? Dočasnú, prechodnú, voľne povedané „preklenovaciu“, až kým nepríde Kristus a s ním plnosť spásy a dokončenie diela spasenia. Čiže spásu, ktorú sprostredkoval zákon ako pestún vedúci ku Kristovi (Galatským 3:24-25; pozri aj článok „Pestún vedúci ku Kristovi“, Solas číslo 36, 2017A).

Táto obeť, ako aj táto veľkňazská služba boli dočasné, len do času príchodu Krista: „... ale do tohto druhého raz za rok sám jediný najvyšší kňaz, nie bez krvi, ktorú ta nesie v obeť za seba a za nevedomostné hriechy ľudu, čím dáva Svätý Duch najavo, že ešte nie je zjavená cesta do svätyne, kým ešte prvý stán má svoje státie, a ktorý je podobenstvom na terajší čas, v ktorom sa donášajú v obeť dary a obeti, ktoré nemôžu v svedomí zdokonaliť toho, kto svätoslúži, jedine na základe pokrmov, nápojov a rozličných umývaní, čo všetko sú telesné ustanovenia, uložené do času napravenia“ (Židom 9:7-10). S príchodom Krista zanikla ich funkcia, zanikol ich účinok: „Ale keď prišiel Kristus, veľkňaz budúceho dobrého, väčším a dokonalejším stánom, nie učineným rukou, to jest nie stánom tohoto stvorenia, ani nie krvou kozlov a teliat, ale svojou vlastnou krvou vošiel raz navždy do svätyne vynajdúc večné vykúpenie. Lebo ak krv kozlov a býkov a popol jalovice, kropiaci zobecnených, poškvrnených, posväcuje na čistotu tela, o koľko viacej krv Kristova, ktorý skrze večného Ducha obetoval sám seba bezvadného Bohu, očistí vaše svedomie od mŕtvych skutkov, aby ste svätoslúžili živému Bohu“ (Židom 9:11-14). Kristus vošiel do svätyne svätých so svojou vlastnou krvou a vošiel tam raz a navždy. Odvtedy nie je možné, aby kňaz braný z ľudí vysluhoval odpustenie hriechov, aby prinášal opakovanú obeť.

Ak sa niekto stavia dnes pod službu, ktorú ako údajne spasiteľnú vysluhuje kňaz braný z ľudí spôsobom, že prináša opakovanú obeť, a dokonca nekrvavým spôsobom, potom takýto človek

vypadol z milosti, minul sa spasenia, je odlúčený od Krista. Obeť za hriech, dokonca ani tú Kristovu, dnes už nemožno opakovať, a vôbec nie nekrvavým spôsobom: „Ani nie, aby sa často obetoval, ako čo najvyšší kňaz každý rok vchádza do svätyne s cudzou krvou, keďže by bol musel mnoho ráz trpieť od založenia sveta. Ale teraz pri skonaní vekov zjavil sa raz navždy na odstránenie hriechu svojou obeťou“ (Židom 9:25-26). Kristova obeť je dostatočná ako donesená raz – a navždy, pretože Kristus je Veľkňaz, ktorý nebol vzatý z ľudí, a pretože vošiel do svätyne svätých, ktorú nepostavila ľudská ruka, a vošiel so svojou vlastnou krvou: „Lebo Kristus nevošiel do svätyne, učinenej rukou, protiobrazu to pravej, ale do samého neba ukázať sa teraz tvári Božej za nás“ (Židom 9:24). Tak ako človek zomiera len raz a potom ho čaká súd, rovnako tak aj Kristova obeť bola donesená len raz, nemožno ju opakovať a v žiadnom prípade nie nekrvavým spôsobom, pretože by to už nebola obeť za hriech (Židom 9:27-28).

Jedna dokonalá obeť Krista raz a navždy

Zákon skutkov nemohol dať život tomu, kto bol mŕtvy vo svojich hriechoch a prestúpeniach – nemohol oživiť a dať večný život. Zákon bol len predobrazom prichádzajúcej spásy. Bitné krvavé obete zvierat donášané podľa zákona poukazovali na prichádzajúcu dokonalú obeť bezvadného Baránka, Ježiša Krista. Zákon (mojžišovský zákon skutkov) bol len tieňom budúceho dobrého, plnosti spásy, plnosti v Kristovi: „Lebo zákon majúc iba tôňu budúceho dobrého, nie sám obraz vecí, nemôže nikdy obeťami, tými istými každého roku, ktoré ustavične donášajú, zdokonaliť tých, ktorí prichádzajú“ (Židom 10:1). Opakované obete nedokázali definitívne vyriešiť problém ľudského hriechu, nedokázali sprostredkovať definitívne odpustenie hriechov: „Lebo či by ich už neboli prestali donášať preto, že by už tí, ktorí svätoslúžia, raz očistení, nemali nejakého svedomia hriechov? Ale v nich leží upomienka na hriechy rok po roku. Lebo nie je možné, aby krv býkov a kozlov odňala hriechy“ (Židom 10:2-4). Definitívne vyriešenie ľudského hriechu si vyžaduje dokonalú Kristovu obeť, ktorú sám Kristus doniesol raz a navždy: „Preto vchádzajúc do sveta hovorí: Obeti a posvätného daru si nechcel, ale si mi ustrojil telo. V zápalných obetiach ani v obetiach za hriech si nemal záľuby. Vtedy som povedal: Hľa, idem - v záhlaví knihy je napísané o mne -, aby som činil, ó, Bože, tvoju vôľu. Keď tu vyššie hovorí: Obetí a posvätného daru a zápalných obetí ani obetí za hriech si nechcel ani si v nich nemal záľuby, v obetiach, ktoré sa donášajú podľa zákona, potom riekol: Hľa, idem činiť, ó, Bože, tvoju vôľu. Ruší prvé, aby postavil druhé; v ktorej vôli sme posvätení donesenou obeťou tela Ježiša Krista, raz navždy“ (Židom 10:5-10, pozri aj verše 11-14).

Záver

Pre tých, ktorí opakovane prichádzajú do chrámu postaveného ľudskou rukou a nechávajú si opakovane vysluhovať spásu od kňazov braných z ľudí skrze opakovanie obete Ježiša Krista nekrvavým spôsobom a údajné znášanie Krista z nebies na oltár, má Božie slovo v Liste Židom jasný odkaz: v tomto všetkom leží upomienka na to, že ešte neboli očistení od svojich hriechov. Preto prijmite len samotnou vierou dokonalú a dokončenú obeť Božieho Baránka, Krista, a nespoliehajte sa na obrady, ktoré nemajú moc spasiť vašu dušu.

A ako je uložené ľuďom raz zomrieť, a potom súd,

tak i Kristus, raz obetovaný tým cieľom, aby vyniesol hriechy mnohých na kríž,

po druhé sa ukáže bez hriechu tým, ktorí ho očakávajú, na spasenie.

Židom 9:27-28

Poznámky a zdroje

A) Článok „Pestún vedúci ku Kristovi“, Solas číslo 36, jeseň 2017;

online: http://casopis.solas.sk/vyucovanie/pestun-veduci-ku-kristovi